

провадження згідно процесуального статусу буде більш вдалим та логічним.

Список використаних джерел:

1. Попелюшко В.О. Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2020. – №2(22). 32с. URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n2/20pvopra.pdf>
2. Король В.В., Юрчишин В.Д. Сутність категорії «учасник кримінального провадження» в науці кримінального процесуального права. Прикарпатський юридичний вісник. №2, 2014. С. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v2_2014/23.pdf
3. Веселов М., Гайденок В., Приходько К. Правосуб'єктність учасників кримінального провадження: проблеми законодавчого врегулювання. Підприємництво, господарство і право. №6. 2016. С.171-176. URL: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2016/06/35.pdf>

ШИНКАРЬОВ Юрій

*завідувач кафедри правового регулювання економіки
Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця
кандидат юридичних наук, доцент*

ЩОДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ НОРМАТИВНОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ОБРАЗУ ЧЕСТІ І ГІДНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛЖБОВЦЯ

На даний момент Україна, суспільство, Сили Оборони докладають максимальних зусиль для відсічі збройної агресії проти України і забезпечення захисту незалежності та територіальної цілісності нашої країни. Але, будь-яка діяльність, в тому числі і направлена на захист країни, вимагає свого правового забезпечення. Саме тому, законодавець вимушений був прийняти низку правових норм, направлених на правове регулювання явищ, викликаних фактом збройної агресії проти України. Ці правові новели здебільшого були направлені на встановлення кримінальної відповідальності за низку діянь, направлених на шкоду національної безпеки України. Але, окрім того, з'явилися і окремі правові норми, покликані забезпечити правовий захист військовослужбовців та інших представників Сил Оброни при виконанні ними своїх обов'язків із захисту незалежності і територіальної цілісності України. Як правило, в сучасній науці це пов'язується із появою такого складного правового явища, як бойовий імунітет, який виключає кримінальну протиправність діянь, вчинених під час відсічі збройної агресії. Але, цим дії із забезпечення захисту осіб, які відстоюють незалежність і цілісність України не вичерпуються. Існують окремі проблемні моменти на цьому шляху, які вимагають обговорення.

Так, у чинному Кримінальному кодексі України є Розділ XIX «Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)»[1]. Виходячи із назви, запропонованої законодавцем – зміст цього розділу повинні становити військові кримінальні правопорушення – що абсолютно відповідає законом формальної логіки і

буквальному тлумаченню назви вищезазначеного розділу. Це абсолютно узгоджується і з положеннями ст. 401 КК України «Поняття військового кримінального правопорушення». Згідно ч.1 вказаної статті «Військовими кримінальними правопорушеннями визнаються передбачені цим розділом кримінальні правопорушення проти встановленого законодавством порядку несення або проходження військової служби, вчинені військовослужбовцями, а також військовозобов'язаними та резервістами під час проходження зборів». І це знов таки повністю відповідає логіці побудови і розділу і Кримінального кодексу України в цілому. Аналіз статей вказаного розділу приводить до висновку, що у ньому знаходяться склади кримінальних правопорушень об'єднаних ознакою спеціального суб'єкта – яким є військовослужбовець. Ч.2 ст. 401 КК України додатково вказує на це зазначаючи, що: «За відповідними статтями цього розділу несуть відповідальність військовослужбовці Збройних Сил України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також інші особи, визначені законом».

Але, абсолютним дисонансом видається при цьому наявність у Розділі XIX «Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)» статті 435-1 «Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю». Вказаний склад кримінального правопорушення є майже не дослідженим у сучасній правовій літературі, окрім поодиноких випадків [2]. Наявність вказаної статті саме у цьому підрозділі порушує архітектуру його побудови. По-перше – згідно із цією нормою як раз військовослужбовці, які здійснюють заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, їх близькі родичі чи члени сім'ї - є потерпілими від цього правопорушення. По-друге, суб'єкт цього правопорушення, згідно диспозиції цієї ж самої статті не є спеціальним, і не відповідає переліку, вказаному у ч.2 ст. 401 КК України. Саме це приводить до висновку, що вказане правопорушення не є «військовим кримінальним правопорушенням» в загальному його розумінні. Це, скоріше – правопорушення проти військових. Тому, як вважається – це правопорушення або вимагає зміни свого місцевлаштування у структурі чинного КК України або зміни правотворчого підходу до розуміння військових кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>;
2. Ємельяненко В.В., Оробець К.М. Образа честі і гідності військовослужбовця як форма об'єктивної сторони кримінального правопорушення за ст.435-1 КК України. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, Серія ПРАВО. 2023. Випуск 75: частина 2 С. 93-99. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/276145/271017>.